

05

A

898

XXXVII

Σὺν τῷ Θεῷ!

יהוה יי
י. c.

ARBOR VITÆ,

ex Gen. II. 9. & III. 22.

SUB PRÆSIDIO

VIRI

Præcellentissimi, Præclarissimi atq; Doctissimi

DN. M. HIERONYMI BOCCII,

Erffurt. Facult. Philos. Adjunct.

dignissimi,

Fautoris, Studiorumq; suorum Promotoris

maximi

ab

AUTORE & RESPONDENTE

JOHANNE GEORGIO Englern |

Zittâ Lusat.

Philologicè delineata

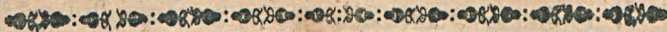
Publicèq; eruditorum ventilationi

submissa

In Auditorio Majori,

D. XXVII. Sept. Anno MDCLXXIX.

Hor. antemeridian.

WITTENBERGÆ,

TYPIS JOHANNIS WILCKII.

F. J.

DISSERTATIONIS
DE ARBORE VITÆ
PROOEMIUM.

Geographis notæ sunt Insulæ aliquot apud litus Africanum, quas Veteres dixerunt *Fortunatas*, nostri appellant *Canarias*; in his dicitur esse una, nomine *Ferro*, quæ caret aquis & solum habet aridum. Huic verò malo providit Deus arbore aliquâ, quam perpetuò circumdat nubecula, ejusq; ita humectat folia, ut ex iis liquor destillans limpidissimus ab incolis vasis suppositis exceptus & homini & pecori sitienti sufficiat. Nobilior fuit *Arbor vitæ*, quâ Protoplasti in Paradiso nisi lapsi fuissent, uti potuissent. Hæc enim ita confortare homines poterat, ut non mori, sed perpetuò vivere potuissent, si fructum ejus suscepissent. De quâ plura dicturi hæc vice constituimus, Deus addat robur & pondus! sit ergo

§ I. Arbor vitæ omnium optimè cognoscitur ex Genes. 2. v. 9. It. cap. III. v. 22. Ibi enim velut in sede propria quoad veritatem Historicam & sensum literalem ratione nominis, naturæ & effectus nobis describitur. Quamquam ea non negligi debeant, quæ Metaphoricam habent significationem, quâ ad Arborem vitæ Christum Jesum tanquam ad antitypum, rectissimè accommodatur. Nos tamen ex Philologiæ sacræ Principiis nudam historiæ sacræ veritatem hæc vice scrutabimur.

II. Nomen in S. Lingva obtinet **עץ** **עץ** quod à quibusdam redditur arbor vitarum, quia multiplicent vitam multis conferre, aut in eadem eos conservare debuerit. Sed id nomen **עץ** Singularem Numero apud Ebraeos destituitur, ut adeo opus non sit apud Latinos id Plurali Numero efferre, cum ibi Singularis nobis praestitum sit. Multo minus ipsa res admittit, cum non nisi ad animalis vitae continuationem arbor ista conferre ex divina institutione debuerit. Coeterum alias **עץ** quamcumque arborem, & per metonymiam causae quodcumque collectum ex arbore lignum de notat; Hic verò per vocem **עץ** ad speciem arboris planè peculiarem, sive ut Philosophi loqui amant, ad Individuum arboris certum refertur, quod peculiari loco in Paradiso in singularem usum DEUS tertio mundi die condiderat. Deducitur **עץ** à Radice apud Ebraeos hodie inusitata, pones Arabes tamen adhuc superstite **عص**, dura fuit radix. Altera vox **עץ** descendit à **עץ** Vixit, non à **עץ** quam Radicem Elias Hutterus confinxit: Cum nulla apud Ebraeos Radix unquam in Jod desinat.

III. Tribuitura. Arbor vitae in Sacris literis non tantum corpori vegetativo, sed & aliis rebus, ut pote *Sapientiae divinae* Prov. III. 18. *homini justo*, cap. XI. 30. *rei dudum speratae, tandem obtenta*, cap. XIII. 12. & *linguae bonae* cap. XV. 4. Quibus in locis veritas historica praesupponitur, & ad nostram vitae arborem, tanquam rem nobilissimam, jucundissimam, & ob fructus utilissimam alluditur. Accedit, quod nec summa tantum felicitas in regno gratiae eam voce denotetur, sed etiam in regno gloriae Christum cum omnibus suis beneficiis in coelesti gaudio plenè perfruendis nomine Ligni vitae Apoc. II. 7. & cap. XXII. 2. multi rectissime intelligant. In nostro Mosis loco gemino proprietate literae, tanquam in recensione historica est retinenda, atque de verè, proprièque dicta arbore eae voces intelligendae.

IV.

noi horto, ab Homero aliisque; descriptæ, ut luculenta conspiciantur vestigia arborum Paradisiacarum. Hæc autem memoriæ prodidit *Homerus*:

Εὐθα ἢ δένδρεα μακρὰ πεφύκει τηλεθόωντα,
 Οὔχνηαι καὶ ῥοαὶ, καὶ μηλέαι ἀγλαοκαρποί,
 Σικαὶ τε γλυκεραὶ, καὶ ἑλαίας τηλεθόοναι,
 Γάων ἄπο τε καρπὸς δόποδ' αὖτε, ἔθ' Ἰππλεῖπε
 Χεῖμα] ὁ δὲ θεῖρος ἐπιστήσῃ, ἀλλ' ἀμὰ λ' αἰεὶ
 Ζεφύρη πνεῖσσι τὰ ἔρ' Φύει, ἀλλὰ ἢ πείσσει.
 Οὔχνη ἐπ' ὄχνη γηράσκει, μῆλον δ' ἐν θ' ἠήλω,
 Αὐτὲρ ἐν θ' ἐπιφύλη ἐπιφύλη, σῦνον δ' Ἰππ' σῦνον.

*Non perit illarum fructus, semperq; perennans
 Equè byeme, ac æstæ manet: Namq; aura Favoni,
 Dulci anima adspirans, gignitq; coquitq; vicissim
 Nunc hos, nunc illos: Aliq; subinde recentes
 Succedunt, pyra nempe pyris, ac ficibus woisq;
 Undeq; ἔς ficus, post pomâq; poma senescunt.*

Hæc annon apertam Mosaicæ Paradisi narrationis imitationem declarant? rectissime inquit *S. Justinus Martyr Parænet. Orat. ad gentes.*

VI. Hæc ipsa, quanquam Poëtarum fabulis involuta sint, aliquid tamen monere, nequaquam verò historicam Mosaicæ descriptionis veritatem evertere debent aut possunt: Omne enim verum & prius & dignius est falsò; Et verissima Mosis recensio infinitis parasangis superat confictas Poëtarum fabulas. Equidem & Rabbini more suo Scripturas pervertendi hic splendide nugantur, & sublatâ veritate historicâ, nomine arboris vitæ intelligunt contemplationem æternorum; Uti per arborem Scientiæ boni & mali, desiderium caducorum. Indecum ψεύδες sit πολυχρῆδες novæ nascuntur fabulæ pessimæq; sententiarum Scripturæ detorsiones: Ut quando *Pseudo-Jonathan in Targum ad Genes. II. 9.* inquit:

אילן חיה למציעות גניבת רוחיה מהלך חמש מאה שנים;
i. e. *Arbor vite in medio horti in altitudine habet iter 500. annorum.* Et RABBI JOSEPH cæcus in *Paraphrasi Cantic. XIV. 12. de fluvio Paradisi* scribit: נפיק מתחת אילנא ומתפרש לארבעת רישי נהרון ואלטלי רי הוא זתים בשמא רבא וקדישא הוה נפיק ומכע ושוטך כל עלמא;

Id est: *Exiit ex arbore & dispersit se in quatuor precipuos fluvios, & nisi nomine magno & Sancto obsignatus fuisset, exivisset & inundasset totum Orbem.* RABBI itidem MAIMONIDES in *Mora Nebuchimsf. Doctore Perplexorum Parte 2 c. 30. fol. 100. col. 2.*

צריך שתדעוהו אמרם עץ החי מהלך חמש מאה שנה וכל מי בראשית מתפלגים מתחתו ובארו בו כי הכוונה בזה השעור היא עובי גובו לא המשך ענפיו אמרו לא סוף נופו אלנא קורתו מהלך המש מאות שנה ובירוש קורתו עובי עצו העומל וזאת ההשאלה מהם להשלמת הענין:

i. e. *Notatu dignum, quod ajunt, Arboris vite iter est quingentorum annorum & omnes aquæ creationis dividuntur sub illâ: cujus dicti intentionem esse ajunt loqui de Mensura densitatis corporis s. trunci, non de extensione ramorum ejus. Dicunt enim; Non finis ramorum, sed Rorato trabis vel trunci ipsius iter est quingentorum annorum; (nam per Rorato intelligitur crassities ligni stantis interra) Atq; hæc allegoria quoque ab ipsis ad perfectiorem rei explanationem allata est.*

Has similesvè fabulas lepidissimas, nullam veri Speciem præ se ferentes, proindeq; refutatione indignas videre licet apud PETRUM GALATI-
NUM de *arcanis Cathol. verit. lib. VII. c. 10. p. 514.* Dolemus tamen nimio allegorizandi studio à literalì sensu in omnia alia abreptum esse ORIGENEM & autoritate suâ plures non suæ tantùm, sed nostræ etiam ætatis homines in societatem erroris pertraxisse. Nobis religio est à proprietate literæ citra urgentem necessitatem recedere, adeoq; veram hâc arborem ex veris
ejus

ejus fructibus & reliquis proprietatibus invictè & ἀυσταλήτως colligimus; Quicquid etiam *Augustinus, Stenbus, Eugubinus* aliiq; somniant.

VII. Autorem ejus Deum fuisse nemo in dubium vocare potest, per disertam Textus literam. Ex quâ origine divinâ facilè colligere licet, quod vis ejus vivifica ab ipso quoque Deo profecta fuerit: A quo enim habuit naturam, ab illo etiam illa proprietas, & ex proprietate resultans dignissima peculiaris operatio descendit. Quia vero à primâ sui origine semper præsentem atq; inhærentem habuit facultatem, igitur *Subjectivè & Inhærentivè* naturalis dici poterit. Ut ut non errēt, qui *Medicam* eandem profitentur: Quandoquidem & hodie *Artis Medicæ* cultores sua à naturalibus præsidia petant. *Medica* vero fuit, non ad arcendum morbum fortè præsentem, qui per optimam *inveſtigat* nullus esse poterat: Sine peccato nulla neq; mors, neq; mortis causa, sive antea mbulo morbus. Quapropter alteram *artis Medicæ* operam præstitisset ea arbor, nempe ab omni hodie metuendo nobis morbo præservasset.

VIII. In hominum aut gratiam Arbor ista primùm producta erat; Hi lætum ejus fruendæ promissum tulerant, hi jucundissimo ejus intuitu fructi sunt. Negat id quidem *MENOCCHIUS* atq; existimat Protoplastos arborem vitæ nunquam cognovisse. Sed negat contra expressam Scripturæ S. veritatem. *Gen. 3, 22.* Cur n. Deus eiecisset eos ex Paradiso, veritus ne fructus inde peterent, si eam arborem penitus ignorassent Protoplasti? Distingv. proinde fuerit inter Theoreticam tanti boni contemplationem intellectu oculisq; factam, & inter sensualem per gustum, & experimentalem per comestionem fructuum factam adauctamq; ipso opere cognitionem Practicam: Illam, uti Protoplastis prærompti lubentesq; concedimus; Ita hanc iisdem ægerrimè, vix ac ne vix quidem asserimus. Equidem

dem Augustinus *Hipponensium Praesul libro de peccatorum meri-
to*, vult, Protoplastos ante lapsum aliquid de ista arbore gustaf-
se ; Cum absurdum videri possit, noluisse frui permisso Dei
munere. Verum id si procederet, sequeretur etiam castissimam
conjugii consuetudine usos in Paradiso, quippe cujus concessio
ipsis jam ante concessionem vitae arboris comedendae facta
erat, nunquam tamen in Paradiso adhibita ; Coeteroquin ho-
mines foecundissimi aliquem sine peccato filium generassent.
Sed nec verò profus consentaneum, licuisse Protoplastis, quo-
cunq; etiam primo vitae momento fructus inde liberrimè de-
cerpere, & ista ope medicam semper uti. Freqventiorem & li-
beriore usum uti concedimus, ita quovis tempore factum &
continuatum negamus. In defectu autem peccat BELLARMINUS
asserens Arborem hanc semel tantum, & quidem imminente
ad alteram vitam translatione gustandam fuisse. Ubi pessimè
simul innuit Arborem hanc beatæ illius immortalitatis, vi-
tæq; in gloria aeternæ, veluti remedium quoddam fuisse. Cum
facile è diverso constet, non nisi vitam, quam vocant, Anima-
lem, conservare potuisse eam arborem, & ex gratuita Dei gratia
beatitudinem caelestem etiam tum fuisse obtinendam.

IX. Medium in Paradiso locum tenuit & in omne
ævum durare debuit, vigore suo pristino nunquam amisso, uti
contra Cornelium à Lapide fufus demonstrat *Magnif. Dom.*
*D. Calovig, Patronus ac Promotor meus omni observantia aeter-
num colendus, Comment. in Gen. p. 260.* Ubi circa Paradisum
ad huc notandum, quod per illum quidam intelligant univer-
sum terrarum orbem; quidam verò certam tantum ejus par-
tem. Posteriori sententiæ & ego assentior, praesertim, cum Para-
diso ejecti primi Parentes nihilominus incolæ globi terreni
manferint. In qua verò terræ parte fuerit Paradisus, rursus
disceptatur inter Autores, ob hanc in primis rationem, quod
fluviorum nomina diversimodè explicantur. Verum nos hæc

B

yice

vice ἀπλῆς ἢ πλῆς, amplectimur, cum partim hæc Controversia directè huic non spectet, partim fortasè peculiaris sese obtulerit occasio & de hæc re quid conscribendi.

X. Quæ vero in Specie fuerit Arbor, hoc Scriptura non expressit. HELMONTIUS suspicatur fuisse *Cedrum*, provocans ad testimonium THEOPHRASTI *Lib. 3. Hist. plantarum*. Rationes dat has: Cedrum enim (1.) esse incorruptibilem, nec vermiculis corrodi. (2.) Summam Cedri dignitatem fuisse in ædificandis templis. (3.) Dicit: Se posse ex ligno Cedri cum alcahest præparare liqvoem; atq; hunc, vocat primum ens vitæ & Cedri, nec non oleum longævitas. Verùm nobis ignotus liqvor Alcahest, incognitum quoque reddit Ens illud Cedri. Alii conjiciunt arborem vitæ fuisse vel *Morum* vel *Juniperum*, vel *Ficum*. Verùm puræ sunt conjecturæ. Et hic optimò jure accommodari potest illud, quod R. ABARBENEL *loc. citat.* de Arbore scientiæ boni & mali usurpavit: עץ הדעת לא גליו הקבירה

איתו אולן לאדם ולא אהוד לג לוהו זה אמר:
h. e. *Arborem scientiæ non-revelavit Deus ulli homini, neq; etiam unquam revelabit; id quod est verissimum.* Nos misâ ejus essentiâ, ad qualitates & effectus, quos Scriptura ipsa exprimit, potius accessum facimus.

XI. Effectus vero hujus vitæ arboris hi potissimum erant: Poterat vitam firmam instaurare, infirmam vero renovare. hoc est; Poterat Calidum in Sangvine confortare, humidum attemperare, excrementa Sangvinis, sive dissipare, sive proventum illorum inhibere, & Sangvinis circulationem perpetuam promoveri &c: Quæ omnia Deus vocabulo immortalitatis exprimit, dum dicit, *Genes. 3. v. 22.* Ne fortè mittat manum suam, & sumat etiam de ligno vitæ, & comedat, & vivat in æternum &c. Hinc recte R. ABARBENEL, *in legem fol. 26.* dicit:

עץ החיים לענין החרוף לשמו בכריאוי:

i. e. *Lignum vitae* (pertinebat) ad sanationem & conservationem creaturarum. Et Magnif. Dom. D. CALVIUS de ecclesiâ nostrâ orthodoxâ Theologus consummatissimus in Bibliis illustr. ad Genes. II. v. 9. dici: *Arbor vitae naturalis & vera arbor, sed ut diximus, singularis & extraordinaria erat, vim divinitus inditam habens, vitam hominis conservandi, ne infirmitate vel etate indererius rueret, quia concessa fuit quidem homini immortalitas, sed non absolute, qualis in alterâ vitâ futurâ, verum cum usu mediorum ad prorogandam vitam ordinatorum, quale etiam erat esus de fructu arboris vite.* Et Magnif. Dom. D. MUSÆUS, Disput. VII. Anti-Sociniana MSC. Quæst. IV. not. 12. inquit: *Arboris istius fructus manducatus inserviebat ad conservationem temperiei illius Qualitatum elementarium, quam ex creationis dono corpus ejus habebat, & illius usus videtur is fuisse, ut alimentum assumptum eadem puritate, quam prius habuit corpus, in Substantiam corporis converteretur.*

XII. Errant ergo CALVINIANI, quorum supra mentio facta, qui dicunt, fuisse hanc arborem Sacramentum, & per consequens secundû eorû hypothesin nudum Symbolum s. Signû immortalitatis. Sic enim POLANUS *Syntagmate Theol. lib. VI. c. 50. Arbor vite erat Sacramentum, quo primis Parentibus nostris fructum Arboris istius comedentibus significabatur & obsignabatur immortalitas vite, ipsis à filio Dei continuanda. Nominatur etiam sacramentum immortalitatis, quia immortalitatis erat Symbolum & memoriale iis, quibus ejus fructu vesci licebat. Item dicit: Arbor vite non ideò dicta fuit, quod suâ virtute & qualitate aliqua insita præstaret hominibus immortalitatem, quam sibi ipsi dare non poterat: Sed quod Adamo & Evæ esset Sacramentum & arrhabo immortalitatis, ut eam videlicet securè sibi promitterent, quam diu obedientiam legi præstantes ederent ex illius fructu. Videatur it. ipse CALVINUS & RAVANELLUS in Voce Arboris.*

Verum quàm falsa hæc sint omnia Nostrates Theologi sufficientissime ostenderunt. Meum jam non erit refutare hæc. Apponam tantum ea, quæ *Magnif. Dn. D. CALOV. in Bibl. illustr. l. c.* habet: *Arbor vitæ non est Symbolum vel signum $\epsilon\upsilon\chi\alpha\iota\sigma\mu\acute{o}\nu$, sed mediana efficax $\epsilon\iota\sigma\epsilon\gamma\eta\lambda\iota\mu\acute{o}\nu$ vitæ efficienda longævæ, valentis $\epsilon\tau$ robustæ, hilaris $\epsilon\tau$ lætæ ac constantis $\epsilon\tau$ perpetuæ, donec Deo placuisset hominem trans ferre in alteram viam, sine virium defectu mortisq; interventu, $\epsilon\tau$ $\epsilon\iota$ $\sigma\upsilon\chi\eta\mu\acute{o}\nu$ facere $\pi\epsilon\iota\sigma\mu\acute{o}\nu$.* Confer h. l. JOH. HENRICUM URSINUM in *Arboreto Bibl. Cap. XLV. p. 589.*

XIII. Nunc de inhibitione hujus arboris aliquid dicendum. Extrat Gen. III. 22. Nunc ergò ne forte edat m. de arbore vitæ: Ubi notant Philologi, quod illa inhibitiò & ejectiò ex Paradiso non fuerit *juugetia* & pœna, sed *iatrectia* & medicina, uti bellè vocat THEODORETUS. CHRYSOSTOMUS quoque appellat misericordiam, quod nimirum miseriis & calamitatibus lapsum subsecutis terminum finemq; poni satius erat, quàm ut æternâ infelicitate infelix esset æternitas, quod si enim ex arbore ista homo comedisset, in suis calamitatibus æternum vixisset: Noverat Deus, inquit D. LYSERUS, p. 337. H. ingenium ipsius melius, quàm ipse & sciebat ipsum paulò post ita affectum iri, ut plus sit curaturus, quomodo liber evadat ab externis pœnis, quàm ab irâ DEI, & quomodo externè benè vivat, quàm quomodo coram Deo justificetur. Itaq; si posset evitare mortem & mundanas calamitates, ipsum securè promissionem de semine benedicto neglecturum & spem venturæ vitæ æternæ penitus oblivioni traditurum. Ideò DEUS dixit: Ne mittat manum suam & sumat etiam &c. Ubi notat B. WALTHERUS in *Spongiâ Mosaicâ p. 275.* Quod in vocula ETIAM emphasis sit, quasi Dicat: *Antea quocq; prohibui arborem scientia boni $\epsilon\tau$ mali, sed Adamus non potuit obtemperare. Utcunq; ergò nunc severè prohiberem ne comederet de arbore vitæ, nihil tamen proficerem. Et quid prodesse Adamo, si maxime per hanc arborem vitam suam in insuitum produceret.*

ε

Et tamen quotidie novâ in obedientia iram meam provocaret? Consultissimum itaq; est, ut ex Paradiso dimittatur Et ab arbore vite arceatur, quo suo tempore peccato moriens per mortem in vitam aeternam, Et vere beatam traducatur. Vult igitur Deus hominem contentum esse promissione melioris vitæ, quam ea fuit, in quâ fuerat creatus, D. LUTHERUS rectè inquit. Hinc RUPERTUS TUITIENSIS benè dixit: Si adam mansisset in borto Et de arbore vite pest Lapsus comedisset, similis Diabolo factus fuisset, qui felicitatem perdidit, aeternitatem non amisit, ut ejus infelicitas sit aeterna Et infelix aeternitas. Quare DRACONTIUS in Hexaëm. v. 370.

Pœna mori crudelis erat; Sed vivere pejus,
Et vitæ mors meta datur, cum fine malorum.

Magna Dei pietas, semper qui temperat iras.

XIV. Ut adeo prorsus supervacaneum sit inquirere hodiè in istam arborem, quænam illa sit, & si vel centies inveniretur, nobis non salutaris, sed potius noxia est. Quamvis nondum audiverimus quendam, qui de eâ comederit, & sic aeternum vixerit. Adhæc plurimorum sententia est, unam tantum fuisse arborem vitæ, non verò integram congeriem arborum vitæ in Paradiso collocatam fuisse, quod quidam volunt, ubi videre est apud WIGANDUM & Judicem in Synagm. Theolog. Nam non puto necessariam fuisse tantam congeriem, cum in multa secula illam unicam perennem Deus servare potuisset, usq; dum Paradisi incolæ ex vita animali in spiritualem translati fuissent. Rectissimè g. Magnificus Dominus D. CALOVIVS Tomo V. System articul. 2. Cap. I. qv. 6. p. 146. Malumus g. arborem illam prohibitam planè fuisse singularem ab aliis prorsus diversam, nec amplius in rerum natura esse, quemadmodam m. arbor vite planè diversa species, eademq; monadica fuit; illæq; dua arbores nusquam alibi, quam in Paradiso plantata, aut inventæ fuisse, ac cum illo simul interiere. Sunt equidem quibus persuaderi hoc haud potest, quod una tantum extiterit arbor, quomodo enim si humanum genus fuisset multiplicatum, omnes de eâ participare potuissent? Verum hoc Deo impossi-

So recht/ mein werther Freund! durch teihiges Beginnen
 Bezeigt Er öffentlich/was Seine kluge Sinnen
 Vor Wiß und vor Verstand bisher genommen ein/
 Weil sich Sein Geist nicht scheut zu sehn des Lichtes Schein.
 Drumh ist Er recht bemüht der klugen Welt zu zeigen.
 Den edlen Lebens-Baum sampt dessen schönen Zweigen/
 Was er gewesen sey/und Wo des Schöpfers Hand
 Denselben hingeseht macht Er zu gleich bekandt.
 Gott lasse dessen Fleiß gewünschten Nutz erlangen/
 Er seque dessen Thun darmit Er kan empfangen
 Den Ruhm der Ihm gebühret. Mich deucht ich sehe schon
 Vor angewandte Müß/Den Lorbeer Kranz zu lohn.

Mit diesen schlechten Zeilen hat Selnem
 hochwertesten Hn. Landsmanne und der
 Weltweisheit würdiastem Candidato,
 als Er von des Seel. Hn. D. Lutheri Ca-
 thedrâ rühmlichst disputirte/Glückwün-
 schend zuruffen wollen

J. G. Dolansky. Z.L.

Ezt da kein Baum mehr blüht
 Da grünt dein Fleiß/mein Freund/ und löbliches Beginnen/
 Denn deine Schrifft/die man hier siehe
 Die wirds ausführlich zeigen können
 Was dein geübter Sinn gethan/
 Und warlich dieses ist zuloben
 Wenn man die Zeit so leaet an
 Wer wolrenun hierzu nicht Glückes sagen
 Und seinen treuen Wunsch beytragen.

Jo. Henr. Rangier/ Z.L.

05 A 298

ULB Halle

3

003 768 635

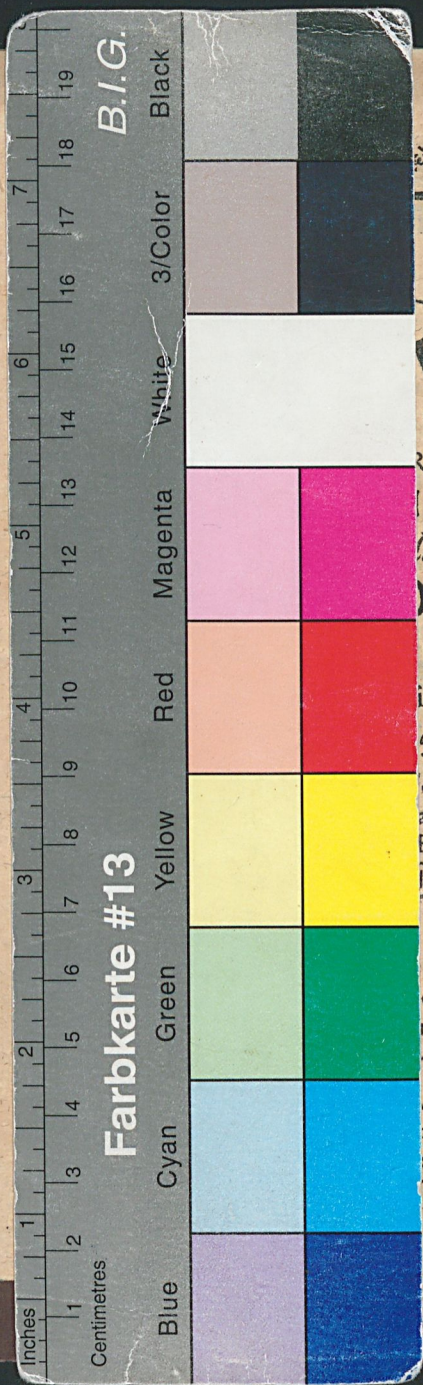
VDP

B.I.G.

Farbkarte #13

Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue

XXXVII
 חנה
 ענין
 c.
R VITÆ,
 9. & III. 22.
 RESIDIO
 RI
Clarissimi atq^{ue} Doctissimi
ONYMI BOCCII,
 Philos. Adjunct.
q^{ue} suorum Promotoris
ximi
 ab
 RESPONDENTE
GIORGIO Englern |
 Lusat.
 delincata
 orum ventilationi
 missa
io Majori,
 anno MDCLXXIX.
 acridian.
 BERGÆ,
 NIS WILCKII.

